



DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president

0026 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

2023/375-2/FD IV 2/GRHE

24.02.2023

Forsvarsministerens uttalelse til Dokument 8:128 S (2022–2023)

Jeg viser til anmodning fra utenriks- og forsvarskomiteen, av 15. februar 2023, om Forsvarsdepartementets uttalelse til Representantforslag 128 S (2022–2023). I representantforslaget fremmer stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Naomi Wessel forslag om å flytte et tilstrekkelig antall Bell 412-helikoptre til Bardufoss for å styrke Hærens helikopterkapasitet i påvente av innkjøp av nye helikoptre.

Regjeringen har siden høsten 2021 arbeidet med en rekke alternativer for å styrke Hærens helikopterkapasitet på Bardufoss. Alternativer som er vurdert er flytting av skrog, styrking av stab og støtte, sivil innleie, innleie av militære helikoptre, økt samtrening med allierte, og styrking av teknisk understøttelse for å få mer flytid ut av dagens skrog. Dette er gjort i tett dialog med forsvarssjefen.

Samtidig med dette arbeidet har det oppstått endringer i flere rammefaktorer, slik som endret trusselbilde, terminering av NH90-kontrakten og konkrete fagmilitære anbefalinger. Regjeringen har allerede besluttet tiltak for å styrke Hærens helikopterkapasitet på Bardufoss på kort sikt.

- Forsvaret har fått i oppdrag å etablere en skvadronsledelse på Bardufoss, som en forskuttering til organisasjonen som skal operere fremtidig helikopterkapasitet til støtte for Hæren. Denne enheten skal hjelpe Hæren med operativ prioritering av Bell 412, opprettholde kompetanse og støtte med sivilt innleie ved behov. En slik dedikert ressurs har ikke Hæren hatt tidligere, og vil være en viktig styrking av deres helikopterkompetanse.

- Det er også lagt opp til å etablere to Bell 412 vedlikeholdsdokker (verksteder) på Bardufoss, en i 2023 og en i 2024. Dette innebærer at noe av vedlikeholdsarbeidet på Bell 412 som i dag utføres i Stockholm, Kjeller og på Rygge flyttes til Bardufoss. Dette vil kunne gi flere Bell 412 flytimer totalt, også i nord, ved at man slipper å flytte skrog sydover for vedlikehold. I tillegg vil det bidra til å opprettholde kompetanse på personell frem til ny maritim helikopterkapasitet er på plass og til å videreføre stillinger for teknisk personell tilknyttet Forsvarets helikoptermiljø. Etableringen av to vedlikeholdsdokker på Bardufoss vil bety økt Bell 412 aktivitet og vil bidra positivt til helikopterberedskapen i nord.

En etablering av en forskuttert skvadronsledelse på Bardufoss og etablering av to vedlikeholdsdokker gjøres med bakgrunn i ønsket og behovet for å styrke helikopterberedskapen i nord og for å sikre ivaretagelse av kompetanse og aktivitet på Bardufoss. Etablering av skvadronsledelse og første vedlikeholdsdokk vil først være på plass innen utgangen av 2023. Bakgrunnen for dette er blant annet Luftforsvarets omstillingsløp for personell tilknyttet maritim helikopterving, som først vil være ferdigstilt i løpet av andre halvår 2023.

I dag er det til enhver tid tre operative skrog på Bardufoss. Disse helikoptrene driver opplæring av nye Bell 412 crew og støtter Hæren ved behov. Når skrogene skal ha tyngre vedlikehold sendes de sydover for å gjennomføre dette, og så erstattes de med et helikopter som nylig er vedlikeholdt. På Rygge står det til enhver tid to operative helikopter på kontraterrorberedskap. Samtidig med beredskapsoppdraget driver de med egentrening, og trening og øving med Beredskapstroppen og spesialstyrkene. Med bakgrunn i helikoptrenes alder er det for tiden et behov for utvidet vedlikehold på skrogene. Frem til 2026 vil over 1/3 av skrogene være på kontinuerlig vedlikehold (8000 timer, 300 timer og 150 timers vedlikehold)¹. Dette betyr at det på Rygge er et lavere antall skrog enn ønskelig som er dedikert til styrkeproduksjon og integrasjonstrening sammen med spesialstyrkene. Til tider er det behov for å flytte helikoptre rundt om i Norge, avhengig av oppdrag og øving/trening. Dette betyr at antall helikopter på en lokasjon endrer seg i løpet av året ut fra operative behov, men personellet har sitt faste oppheng i Rygge og Bardufoss

Regjeringen har en ambisjon om å ytterligere styrke Forsvaret i nord, inkludert Hærens helikopterkapasitet. Den økonomiske kostnaden ved å flytte skrog til Bardufoss har ikke vært utslagsgivende for regjeringens vurderinger. Vi arbeider videre med ytterligere muligheter, ut over de tiltak som allerede er besluttet. Her blir det en avveining mellom de ulike behovene til spesialstyrkene, Hæren og politiet, og hvilke alternativer som er mulig. Militærfaglige vurderinger vil, i tråd med Hurdalsplattformen, være en viktig del av det videre vurderingsgrunnlaget

Når det gjelder spesialstyrkenes bruk av helikopter vil jeg for øvrig bemerke at 339 skvadronen er den tredje komponenten i spesialstyrkenes kampsystem, sammen med Forsvarets Spesialkommando og Marinejegerkommandoen. Dette betyr at 339 skvadronen trener og øver sammen med resten av spesialstyrkene der de trener og øver. Forsvarets spesialstyrker er en enhet med høyt treningsnivå og kort reaksjonstid. Spesialstyrkene er forberedt på å løse oppdrag i hele verden. Det være seg gisselredning, evakuering av norske statsborgere i utlandet, støtte til NATO operasjoner eller andre behov. Det å trene i utlandet bidrar til å trene/øve i klima man ikke har i Norge, i andre geografiske omgivelser og med andre allierte partnere. Dette gir verdifulle erfaringer for den nasjonale oppdragsløsningen.

¹ Til vanlig estimerer man at ca 1/3 del av en helikopterflåte er på vedlikehold, mens 2/3 er operative.

Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen i verden understreker behovet for en styrket nasjonal forsvarsevne. Helikopter er en viktig ressurs for både Hæren, spesialstyrkene og andre deler av Forsvaret. Utfordringen på kort sikt knytter seg til antall tilgjengelige Bell 412 skrog og personell. Regjeringen arbeider videre med hvordan vi kan utnytte Forsvarets samlede helikopterressurser på best mulig måte, både eksisterende og nye helikoptre.

Med hilsen

Bjørn Arild Gram

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.